

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. május 18.

**KERESKEDELMI
ÉS MARKETING
ALAPISMERETEK**

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Fontos tudnivalók

A javítás során fel kell tüntetni a részmegoldásért járó részpontszámokat, és meg kell jelölni az előforduló hibákat és tévedéseket.

A pontszámok odaítélésénél a következő elveket kell követni:

1. A teljes pontszám csak hibátlan feladatmegoldásért adható meg. Hiányzó válasz esetén a válaszáért adható részpontszámot le kell vonni.

2. Logikai hiba esetén a részpontszám egészét le kell vonni a hibavétés helyén. Számolási hibával megoldott feladatnál a részpontszám felét le kell vonni a hibavétés helyén. A feladat későbbi részében a logikailag jó megoldás a tovagyrűző számbeli eltérés ellenére is teljes értékűnek számít mindkét esetben, tehát a későbbi részpontszámokat egyetlen hiba miatt nem kell csökkenteni.

3. Egy feladatnál csak egy megoldás értékelhető.

4. A számításoknál nem elegendő a végeredmény feltüntetése, a mellékszámításokat is fel kell tüntetni.

5. Igaz-hamis kérdéseknél önmagában az **igaz** vagy a **hamis** válasz megjelöléséért 1 pont jár. A hibás megítélés mellett az önmagában szakmailag helyes indoklásért 2 pont adható.

(A javítási-értékelési útmutatótól eltérő, de szakmailag kifogástalan indoklásért is teljes pontszám adható.)

6. A feladatoknál többféle megoldás lehetséges. A javítási útmutatóban közölt eljárástól (szöveges megnevezéstől) eltérő megoldások is lehetnek teljes értékűek, ezekért is teljes pontszám jár.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van.

Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

TESZT JELLEGŰ KÉRDÉSSOR**50 pont****1. Feleletválasztás****6 * 1 pont**

Jelölje aláhúzással a helyes választ! Minden feladatban csak egy helyes válasz van. Ha a megoldás nem egyértelmű, nem kap pontot.

1.1. Mi **nem** jellemző az árréstömegre?

- a) **A nettó eladási ár és a nettó beszerzési ár különbsége.**
- b) Az értékesítés nettó árbevételének és az elábé-nak a különbsége.
- c) Az egyedi árresek eladott mennyiséggel szorzott összege.

1.2. A felszámolási eljárást

- a) a vállalkozás indítja, célja a végleges megszűnés.
- b) a vállalkozás indítja, célja a vállalkozás megmentése.
- c) **a vállalkozás és a hitelezők egyaránt kezdeményezhetik, céljuk a vállalkozás jogutód nélküli megszüntetése.**

1.3. A közkereseti társaság alapító vagyona

- a) a társasági törvény által meghatározott összegnél nem lehet kisebb.
- b) **az alapító tagok által meghatározott nagyságú és összetételű.**
- c) csak apportból állhat.

1.4. Egy kereskedelmi vállalkozásban a pénzügyi műveletek ráfordításai közé tartoznak:

- a) kapott osztalék, árfolyamveszteség, fizetett kamat.
- b) fizetett osztalék, árfolyamveszteség, fizetett kamat.
- c) **árfolyamveszteség, fizetett kamat.**

1.5. Ha az árbevétel 5,6%-kal, egy adott költség pedig ennél kisebb %-kal emelkedik, akkor az a költség

- a) lineáris költség.
- b) progresszív költség.
- c) **degresszív költség.**

1.6. Magyarország az Európai Unió tagja:

- a) 2004. január 1-jétől.
- b) **2004. május 1-jétől.**
- c) 2005. január 1-jétől.

2. Igaz-hamis állítások**6 * 3 pont**

Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak (I) vagy hamisak (H)! Döntését az állítások után írt I vagy H betűvel jelezze! Minden döntést indokolnia kell. A helyes állítás 1 pontot, a helyes indoklás 2 pontot ér.

2.1. A befektetett tárgyi eszköz éves értékcsökkenése számításának alapja a bruttó érték, azonos az eszköz bruttó beszerzési árával. ...H.....

Hamis. A befektetett tárgyi eszköz éves értékcsökkenése számításának alapjaként tekintett bruttó érték az eszköz áfát nem tartalmazó beszerzési ára + az üzembe helyezés költségei (- maradványérték).

2.2. A munkaviszony megszűnése és megszüntetése azonos tartalmú fogalmak. ...H.....

Hamis. A munkaviszony megszűnése bizonyos feltételek esetén automatikus (a munkavállaló halála, a munkáltató jogutód nélküli megszűnése, a határozott idő lejárt), míg a megszüntetés egyik vagy mindkét fél akaratnyilvánításához kapcsolódik (közös megegyezés, felmondás, azonnali hatályú felmondás).

2.3. Egyéni vállalkozó csak az lehet, aki más vállalkozásnak nem korlátlan felelősségű tagja.I.....

Igaz. Az egyéni vállalkozó korlátlan felelősséggel tartozik a vállalkozásáért, ezért egy másik vállalkozásban nem lehet korlátlan a felelőssége.

2.4. A részvénytársaság legfőbb stratégiai döntéshozó szerve az igazgatótanács. ...H.....

Hamis. A részvénytársaság legfőbb döntéshozó szerve a közgyűlés, vagyis a tulajdonosok testülete.

2.5. A „2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről” alapján a vállalati kollektív szerződésben a törvény szabályaitól egyes esetekben nemcsak a munkavállalók javára lehet eltérni, hanem a munkavállalók hátrányára is.I.....

Igaz. A „2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről” megváltoztatta azt a szabályt, hogy a vállalati kollektív szerződésben csak a munkavállalók javára lehet eltérni a törvényben meghatározottaktól.

2.6. A NAV-on kívül az önkormányzat is lehet adóhatóság.I.....

Igaz. Az önkormányzat a helyi adókkal kapcsolatos feladatokat látja el, ezért adóhatóság.

3. Fogalmak**5 * 2 pont**

Határozza meg az alábbi fogalmakat!

3.1. Munkaszerződés:

A munkavállaló és a munkáltató közötti kétoldalú kapcsolatot szabályozó megállapodás.

3.2. Telephely:

Az a földrajzi hely, ahol a vállalkozás a tényleges tevékenységét végzi.

3.3. Befektetett pénzügyi eszközök:

Azok az eszközök, amelyeket a vállalkozó azzal a céllal fektetett be más vállalkozásba, adott át más vállalkozásnak, hogy ott tartós jövedelemre tegyen szert, vagy befolyásolási, irányítási, ellenőrzési lehetőséget érjen el.

3.4. Törzstőke:

A korlátolt felelősségű társaság alapító vagyona (törzsbetétek összessége).

3.5. Hitel:

Pénzeszközök ideiglenes átengedése kamat ellenében.

4. Kifejtendő kérdés**12 pont**

Ismereteit jól rendszerezve igyekezzon átfogó képet adni a megadott témáról!

Ismertesse a költségek alakulására ható tényezőket! Legalább hatot említsen meg!

Röviden mutassa be azok hatását!

A költségek alakulására ható tényezők:

1. A forgalom nagysága:

1 pont

- **a változó forgalom különböző mértékben (lineáris, progresszív, degresszív) változó költségekkel jár, kivéve a viszonylag állandó költségeket**

1 pont

2. A forgalom összetétele:

1 pont

- **a különböző termékek forgalmazása eltérő költségekkel jár, ezért a költségigényes áruk arányának növekedése növeli a költségek összegét változatlan forgalom esetén is**

1 pont

3. Az árukészlet nagysága:

1 pont

- **nagy készlet növeli a készlet tartás költségeit, alacsony készlet csökkenti**

1 pont

-
- 4. A hálózat jellemzői:** 1 pont
- ha a vállalkozásnak több üzlete van, akkor azok nagysága, földrajzi elhelyezkedése, felszereltsége befolyásolja a költségek nagyságát 1 pont
- 5. A munka szervezettsége:** 1 pont
- jól szervezett munka a létszám nagyságán, a munkaidő-beosztáson keresztül befolyásolja a költségek nagyságát 1 pont
- 6. A költségtényezők árának változása:** 1 pont
- a vállalkozás által igénybe vett szolgáltatások (villamos energia, gáz, víz, csatorna, kommunikáció stb.) árának változása jelentősen befolyásolja a költségek nagyságát akkor is, ha a szolgáltatások felhasznált mennyisége nem változik 1 pont

(Továbbá elfogadható még minden szakmailag kifogástalan megoldás pl.:

- *Az árukészlet összetétele*
- *Nyitvatartási idő, műszakszámok*
- *Az áruk jellege*
- *Felhasznált költségtényezők mennyiségének változása*
- *Technológiai változások*

Tényező megnevezése 1 pont, hatása 1 pont)

5. Dokumentum összeállítása**4 pont**

Egészítse ki egy kiskereskedelmi vállalkozás 2013. évi hiányos eredménykimutatását!

Megnevezés	ezer Ft
Üzleti eredmény	250 400
Pénzügyi műveletek eredménye	- 1 100
<i>Szokásos vállalkozási eredmény</i>	249 300
Rendkívüli eredmény	900
Adózás előtti eredmény	250 200
Adózott eredmény	226 080
<i>Mérleg szerinti eredmény</i>	185 000

Számítás:

Pénzügyi műveletek eredménye = 249 300 – 250 400 = – 1 100 ezer Ft 1 pont**Adózás előtti eredmény = 249 300 + 900 = 250 200 ezer Ft** 1 pont**Hiányzó megnevezések beírása 2 * 1 pont** 2 pont

**SZÁMÍTÁSI ÉS GEOMETRIAI FELADATOK A GAZDÁLKODÁSI ISMERETEK
ÉS A KÖZGAZDASÁGTAN TÉMAKÖREIBŐL** **50 pont**
GAZDÁLKODÁSI ISMERETEK **25 pont**
1. Vagyommérleg **17 pont**

Egy 2010. évben alakult, élelmiszerek kiskereskedelmével foglalkozó kft. 2013. évi egyszerűsített vagyommérlegének elkészítéséhez az alábbi adatokat ismerjük:

Mérleg 2013. december 31.

Adatok ezer Ft-ban

Eszközök	2013. év	Források	2013. év
Befektetett eszközök	15 700	Saját tőke	25 600
Immateriális javak	280	Jegyzett tőke	8 000
Tárgyi eszközök	12 020	Tőketartalék	1 000
Befektetett pénzügyi eszközök	3 400	Eredménytartalék	10 200
Forgóeszközök	16 700	Mérleg szerinti eredmény	6 400
Készletek	11 290	Céltartalékok	500
Követelések	1 760	Kötelezettségek	6 300
Értékpapírok	750	Hosszú lejáratú	4 200
Pénzeszközök	2 900	Rövid lejáratú	2 100
Eszközök összesen	32 400	Források összesen	32 400

Kiegészítő információk a mérleg elkészítéséhez:

- Az előző évek felhalmozott mérleg szerinti eredménye 2013. évben 10 200 ezer Ft volt.
- Tárgyévben a vállalkozás 6 900 ezer Ft adózás előtti eredményt ért el. Az adóalapot módosító tételek egyenlege – 2 700 ezer Ft volt.
- A társasági adó mértéke 10%, adókedvezmény 550 ezer Ft volt.
- A kft. tulajdonosai 500 ezer Ft osztalékot vettek fel az adózott eredményből.

Feladatok:

1.1. Számítsa ki a hiányzó adatokat és írja be a mérleg megfelelő helyére! 13 pont

Számítás:

Forgóeszközök = 32 400 – 15 700 = 16 700 ezer Ft **1 pont**

Készletek = 16 700 – (1 760 + 750 + 2 900) = 11 290 ezer Ft **1 pont**

Befektetett pénzügyi eszközök = 15 700 – (280 + 12 020) = 3 400 ezer Ft **1 pont**

Eszközök összesen = Források összesen = 32 400 ezer Ft **1 pont**

Rövid lejáratú kötelezettségek = 6 300 – 4 200 = 2 100 ezer Ft **1 pont**

Saját tőke = 32 400 – (500 + 6 300) = 25 600 ezer Ft **1 pont**

Eredménytartalék = 10 200 ezer Ft **1 pont**

Mérleg szerinti eredmény:

Társasági adó alapja = 6 900 – 2 700 = 4 200 ezer Ft **1 pont**

Számított adó = 4 200 * 0,1 = 420 ezer Ft	1 pont
Fizetendő adó = 420 – 550 = – 130 ezer Ft, tehát nem kell adót fizetnie	1 pont
Adózott eredmény = 6 900 ezer Ft	1 pont
Mérleg szerinti eredmény = 6 900 – 500 = 6 400 ezer Ft	1 pont
Tőketartalék = 25 600 – (8 000 + 10 200 + 6 400) = 1 000 ezer Ft	1 pont
1.2. Számítsa ki a likviditási gyorsrátát (pénzeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek aránya), és véleményezze, hogyan alakult a vállalkozás fizetőképessége, ha előző évben a gyorsráta mértéke 83% volt! <i>(Kerékitési pontosság: tized %.)</i>	
	4 pont
Számítás:	
likviditási gyorsráta = 2 900 / 2 100 = 1,3809 = 138,1%	1 pont
Értékelés és indoklás:	
A vállalkozás fizetőképessége javult.	1 pont
2013. évben a rövid lejáratú kötelezettségek összegét a pénzeszközök összege meghaladta, annak 138,1%-a volt. 2012. évben a pénzeszközök a rövid lejáratú kötelezettségeknek csak a 83%-át fedezik.	2 pont
2. Bérgazdálkodás	8 pont
Egy országos kiskereskedelmi vállalat 2013. évi bérgazdálkodással kapcsolatos adatai a következők:	
– átlagbér 165 ezer Ft/fő/hó – bérhányad 5,7% – forgalom 1 650 millió Ft	
2014. évre azt tervezik, hogy a termelékenység 6,5%-kal nő, az átlagbér pedig 4,5%-kal.	
Feladat:	
2.1. Számítsa ki a 2013. évi egy főre jutó havi forgalmat! <i>(Kerékitési pontosság ezer Ft, minden más mutatónál egy tizedesjegy.)</i>	
Számítás:	
Termelékenység = $\frac{\text{Áb}}{\text{bh}} = \frac{165}{0,057} = 2\,894,7 = 2\,895$ ezer Ft/fő/hó	2 pont
Vagy: $\text{Bö} = \text{E} * \text{bh} = 1\,650\,000 * 0,057 = 94\,050$ ezer Ft	
$\text{L} = \text{Bö} / 12 / \frac{\text{Áb}}{\text{bh}} = 94\,050 / 12 / 165 = 47,5$ fő	
$\text{T} = \text{E} / \text{L} = 1\,650\,000 / 12 / 47,5 = 2\,894,7 = 2\,895$ ezer Ft/fő/hó	

-
- 2.2. Számítsa ki a 2014. évre tervezett havi termelékenység, átlagbér és bérhányad mutatóját, majd röviden értékelje indoklással a tervezett változásokat! (*Kerekítési pontosság ezer Ft, %-os mutatónál két tizedesjegy.*)

Számítás:

$$\text{Termelékenység} = 2\,895 * 1,065 = 3\,083,1 = 3\,083 \text{ ezer Ft/fő/hó} \quad 1 \text{ pont}$$

$$\text{Átlagbér} = 165 * 1,045 = 172,4 = 172,0 \text{ ezer Ft/fő/hó} \quad 1 \text{ pont}$$

$$\text{Bérhányad} = 172 / 3\,083 = 0,05578 = 5,58\% \quad 2 \text{ pont}$$

Értékelés:

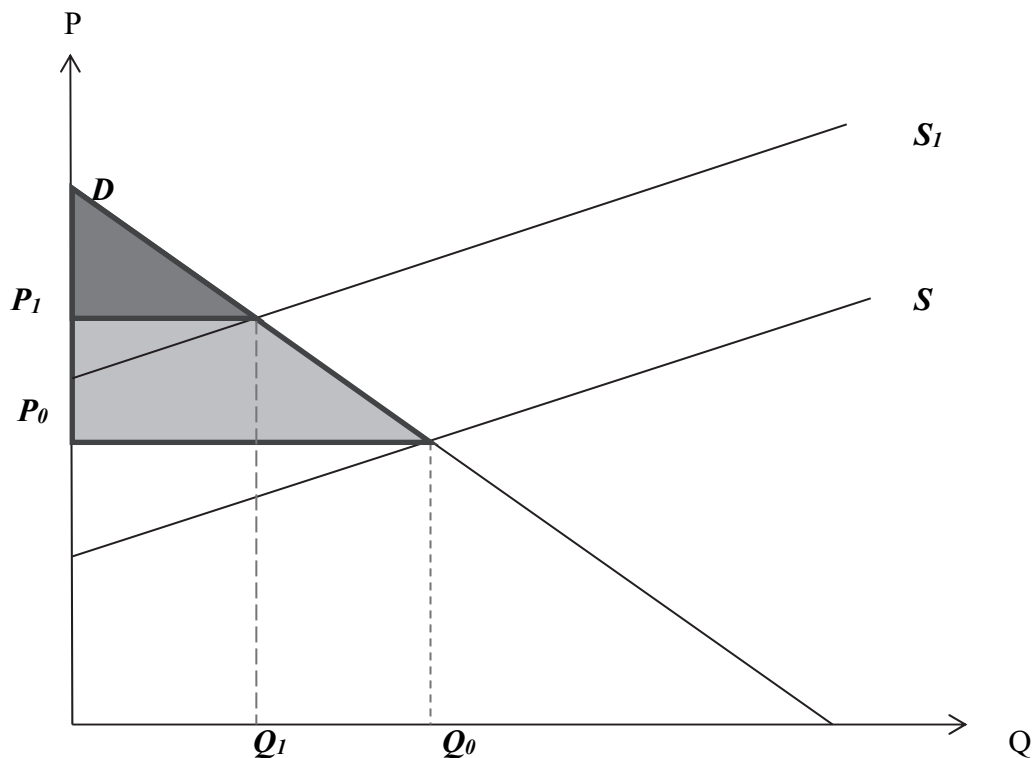
A bérghazdálkodásban 2014. évre vonatkozóan javulást terveznek. 1 pont

A termelékenység nagyobb mértékben növekszik, mint az átlagbér, ezért a bérhányad mutatója (egységnyi forgalom lebonyolításához szükséges bérösszeg) csökken. 1 pont

KÖZGAZDASÁGTAN**25 pont****3. Piaci egyensúly****10 pont**

Tételezzük fel, hogy a virágpiacon és a kertészetben dolgozók piacán tökéletes verseny van.

Az alábbi ábra a virágpiac keresleti és kínálati függvényét mutatja.

Feladat:

- 3.1. Írja az ábrába a függvények mellé a szokásos jelölésüket!
- 3.2. Jelölje az egyensúlyi árat (P_0) és az egyensúlyi mennyiséget (Q_0)!
- 3.3. A kertészek munkabére emelkedik. Ábrázolja és jelölje a megváltozott piaci helyzetet, valamint az új egyensúlyi árat (P_1) és az egyensúlyi mennyiséget (Q_1)!
- 3.4. Egyértelműen jelölje mindkét esetben a fogyasztói többletet pl. különböző sátrózással, vagy a terület csúcsainak betűjeleivel, és értelmezze is annak fogalmát!
- 3.5. Értékelje röviden a változásokat, kitérve a fogyasztói többletre is!

Pontozás:

3.1. Az eredeti függvények jelölése 1-1 pont, összesen	2 pont
3.2. A régi egyensúlyi ár és mennyiség jelölése	1 pont
3.3. Az új kínálati függvény berajzolása és jelölése	1 pont
Az új egyensúlyi ár és mennyiség jelölése	1 pont
3.4. A régi fogyasztói többlet jelölése	1 pont
Az új fogyasztói többlet jelölése	1 pont
Azok a vásárlók jutnak fogyasztói többletbe, akik a termék piaci áránál többet is hajlandóak lennének fizetni érte saját haszonérzetük alapján (vagy: a fogyasztói többlet pénzben kifejezett haszon, amit a fogyasztók nyernek a termék megvásárlásával).	1 pont
3.5. A munkabérek emelkedése növeli az előállítás költségeit, ezért a kínálati függvény balra tolódik, adott árak mellett csökken a kínált mennyiség.	1 pont
Ezért a piaci egyensúly magasabb árak mellett, kisebb mennyiségnél jön létre, és így a fogyasztói többlet csökken.	1 pont

4. Számítási feladatok **15 pont**4.1 Monopolpiac **8 pont**

Egy monopolhelyzetben lévő profitmaximalizáló vállalkozásra jellemző adatok (Q egy egysége egy tonna, P egy tonna áru ára ezer euróban):

- az általa termelt termék keresleti függvénye: $Q_D = 20 - 0,5P$
- a teljes költség függvénye (ezer euróban): $TC = 20Q^2 - 4$
- a határbevétel függvénye: $MR = 40 - 4Q$
- a határköltség függvénye: $MC = 40Q$

Számítsa ki

- a) a monopólium által termelt mennyiséget (számítási pontosság kg),
- b) a termék piaci árát (számítási pontosság egy tizedesjegy) és
- c) a profit nagyságát (számítási pontosság egy tizedesjegy)!

A kapott eredményeket egy-egy mondattal értelmezze!

Megoldás:

- a) **optimális termelt mennyiség, ha: $MR = MC$**

$$40 - 4Q = 40Q$$

$$40 = 44Q$$

$$Q = 0,9090$$

1 pont

Az optimális termelt mennyiség 0,909 tonna, 909 kg.

1 pont

- b) $Q_D = 20 - 0,5P$

$$0,909 = 20 - 0,5P$$

$$0,5P = 19,091$$

$$P = 38,182$$

$$P = 38,2$$

1 pont

Egy tonna termék ára 38,2 ezer euró.

1 pont

- c) $TR = 0,909 * 38,2 = 34,7$

1 pont

$$TC = 20 * 0,909^2 - 4 = 12,5$$

1 pont

$$TP = 34,7 - 12,5 = 22,2$$

1 pont

A termelt mennyiség eladásával realizált gazdasági profit nagysága

22,2 ezer euró.

1 pont

-
- 4.2 Makrojövedelem 4 pont
- Egy zárt makrogazdaságban a háztartások fogyasztása 7 000, beruházások értéke 2 000, a magánszféra összes megtakarítása 2 200, munkabér 9 000, kormányzati vásárlások értéke 1 500, háztartásoknak nyújtott transzfer 800.
- Számítsa ki:
- a gazdaság makrojövedelmét és
 - az állami költségvetés egyenlegét!
- Megoldás:
- $Y = C + I + G$
 $Y = 7\ 000 + 2\ 000 + 1\ 500 = 10\ 500$ 2 pont
 - $I = S_H + S_V + S_{\dot{A}}$
 $S_{\dot{A}} = 2\ 000 - 2\ 200 = -200$ 2 pont
- 4.3 Gazdasági profit 3 pont
- Egy vállalkozás indulásának első évében 37 000 euró számviteli profitot, 32 000 euró normál profitot realizált.
- Feladat:
- Számítsa ki a gazdasági profit értékét!
 - Érdemes volt-e a vállalkozást elkezdni? Egy mondattal indokoljon!
- Megoldás:
- gazdasági profit = 37 000 – 32 000 = 5 000 euró** 1 pont
 - Érdemes volt elkezdni a vállalkozást.** 1 pont
 - Indoklás: gazdasági profitja pozitív.** 1 pont
-